

Programförklaring:

Hållbara bostäder – en rättighet

Detta papper förklarar hur vi skapar ett nytt globalt kooperativt bostadsprogram, hur vi bidrar med internationella perspektiv i den svenska bostadspolitiken och banar väg för en ny samarbetsmodell. Målet är att skapa affärsnytta och bidra till global utveckling.

Bakgrund

Att ha någonstans att bo är en mänsklig rättighet, ändå saknar var fjärde människa i världen en värdig bostad. Trots att bostäder är en förutsättning för människor att ta sig ur fattigdom är det ett lågt prioriterat område för regeringarna i många av världens fattigaste länder.

We Effect är en av få internationella organisationer som jobbar med rätten till bostad, dessutom genom metoder som är kostnadseffektiva, hållbara och som når de människor som står allra längst ifrån den ordinarie bostadsmarknaden.

We Effect stödjer människor som lever i fattigdom med organisering, utbildning, rådgivning, nätverk och stöd att söka finansiering för markköp och byggnation. We Effect arbetar för att stärka människors egna möjligheter, med särskilt fokus på kvinnor och barn. Målet är att fler människor ska ha en värdig bostad.

Sverige har en unik erfarenhet av kooperativa bostadslösningar och över två miljoner svenskar bor idag i en bostadsrättsförening. HSB och Riksbyggens kooperativa berättelse kan stärkas ytterligare med ett globalt perspektiv.

Bostad – en mänsklig rättighet

Rätten till bostad är stadgad såväl i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna som i svensk grundlag. Boende lyfts fram som en social rättighet både i FN-deklarationen (artikel 25) och i regeringsformen 1 kap.

Nya förutsättningar

Det svenska biståndet minskar och knyts hårdare till regeringens tematiska prioriteringar, såsom ekonomisk utveckling, handel och åtgärder för att minska migration. Finansiering för civilsamhället och folkrörelsebistånd har minskat kraftigt. I detta förändrade landskap finns risk för att vårt arbete med Rätten till bostad och stöd till bostadskooperativ i utvecklingsländer går förlorat.

I en tid när fattigdom och otrygghet ökar, där klimatförändringarnas effekter slår allt hårdare, riskerar vi tappa fart och möjligheter att stödja människor att inte bara säkra värdiga bostäder, utan bostäder som även står emot klimatförändringar och bidrar till minskad sårbarhet.

Vi lever i en utmanande tid som kräver omprioriteringar, men som också kan bli starten för nya samarbetslösningar mellan HSB, Riksbyggen och We Effect. Detta kräver ändringar i vår organisering, arbetssätt och finansiering av biståndet.

Vägen framåt

Vi inleder ett nytt kapitel. Vi bygger vidare på 30 år av framgångsrikt kooperativt bistånd genom att utveckla ett mer integrerat samarbete mellan HSB, Riksbyggen och We Effect. Vi utvecklar ett nytt bostadsprogram, där HSB och Riksbyggen bidrar med kontaktnät, sakkunskap och påverkan och där We Effect stärker sin roll som en strategisk och sakkunnig biståndsorganisation.

Starkare samverkan mellan HSB, Riksbyggen och We Effect öppnar upp för nya möjligheter. Vi har möjlighet att positionera oss som en ny och stark aktör i bostadsfrågan. Vi kan också bidra till att positionera Kooperation som en hållbar och motståndskraftig lösning – både i Sverige och i världen utanför. Samarbetet bidrar till ett starkare stöd för människors rätt till värdigt boende och kan bidra till varumärkesstärkande kommunikation för samtliga parter.

Regeringen har lyft fram företagssamarbete som ett kärnvärde i den nya biståndspolitiken. Vårt sätt att arbeta ligger väl i linje med detta. HSB och Riksbyggen, men också många andra svenska företag, har erfarenhet av byggande och förvaltande av bostäder. En satsning på bostäder i biståndet kan skapa möjligheter för svenska företag. Flera bygg- och bostadsföretag arbetar redan i andra länder.

Utvecklingen av ett gemensamt program kan också utgöra en viktig grund för att på sikt kunna bidra till återuppbyggandet av Ukraina, där den internationella Kooperationen har ett stort engagemang.

Mål

Det övergripande målet för bostadsprogrammet är att bidra till att fler människor som lever i fattigdom åtnjuter rätten till en värdig bostad genom kooperativa lösningar. Programmet ska stödja människors organisering, men också bidra till att faktiska bostäder byggs.

Målet ska uppnås genom att arbeta i en allians där kooperativa företag, myndigheter och civilsamhälle jobbar tillsammans för att bidra till de globala målen. Såväl FN som EU har i olika sammanhang lyft fram rätten till bostad som en förutsättning för höjd levnadsstandard.

Ytterligare ett mål med programmet är att stärka HSB, Riksbyggen och We Effects anseenden och varumärken. Det ska i sin tur också resultera i ökad stolthet hos medarbetare över att arbetsgivaren lever upp till sina värderingar, tar ansvar och bidrar aktivt till samhällsutveckling globalt.

Våra åtaganden

1. We Effect, HSB och Riksbyggen säkerställer personella resurser för att samverka i programmet. We Effect har operativt ansvar för samordning och genomförande.
2. HSB och Riksbyggen åtar sig att, tillsammans med We Effect, identifiera och öppna dörrar till nya finansiärer. HSB och Riksbyggen har inga krav på finansiering utöver det som redan samlas in.
3. HSB och Riksbyggen åtar sig att aktivt kommunicera om programmet bland medlemmar och medarbetare. We Effect åtar sig att tillhandahålla aktuell information om verksamheten.
4. HSB och Riksbyggen åtar sig att involvera We Effect i den svenska bostadspolitiken, där och när relevant. We Effect åtar sig att säkerställa egen kompetens inom globala bostadsfrågor.

Nästa steg

1. Högst 5 partner i östra Afrika och Latinamerika väljs att ingå i det nya programmet. Valda partner garanteras en "grundplåt" under 2025. Medel tas av insamlade medel från HSB och Riksbyggen.
2. En arbetsgrupp tillsätts, bestående av operativt ansvarig personal från respektive organisation.